Reactie op conceptnota ‘Evenementenbeleid Leiden 2020’

“Ambities zijn oké,
maar praktisch verandert er nauwelijks iets”

Bestuur PAL Leiden, september 2019

Postadres: Levendaal 6-B 2311 JL Leiden
info@palleiden.nl | www.palleiden.nl

Reactie op conceptnota 'Evenementenbeleid Leiden 2020'

1. Ambities zijn oké, maar praktisch verandert er nauwelijks iets

1.1. Te weinig begrip voor overlast voor bewoners; die worden blootgesteld aan ongevraagd geluid

Er wordt te weinig begrip getoond voor de ervaring van geluid als lawaai. Daarvan is al gauw sprake als de blootstelling ongevraagd is en zeker als beseft wordt dat het geluid vermijdbaar is[1]. De ergernis gaat gepaard met de aanmaak van stresshormonen Daardoor wordt het voor vele bewoners ook onmogelijk om uren na afloop van een evenement in te slapen. Het is dan ook onbegrijpelijk dat in het hoofdstuk over gezondheidsrisico's [2], die voor bewoners onbenoemd blijven.

In de nota staat dat het percentage bewoners dat overlast van de evenementen ondervindt, stabiel is gebleven[3]. Uit de Veiligheidsmonitor blijkt dat het gaat om 51 % van de binnenstadsbevolking. Dat is een relevanter getal dan dat van 23% van alle inwoners, dat in de nota wordt genoemd.[4] Bovendien achten wij de resultaten van de 'Veiligheidsmonitor' niet overtuigend[5]. Toegespitster onderzoek is nodig om een goed, representatief beeld van de perceptie van de inwoners, bedrijven en instellingen uit de stad te vergaren[6].

Eindelijk wordt in de nota erkend dat in een historische binnenstad evenementen van categorie 3 helemaal niet en van categorie 2B eigenlijk niet passen. Maar de balans tussen levendigheid en leefbaar (ambitie 2) is te vaak zoek. Ook in onze recente reactie op de Woonvisie benadrukken we dit.[7]. Een klein aantal categorie 2b-evenementen wordt vervangen door een groter aantal 'categorie 2a'. De milieuwinst daarvan is beperkt. Zeker als de normen voor basgeluiden niet worden aangepast. Op vele plekken in de binnenstad zijn ook de categorie-1-evenementen storend. Daarnaast komen er steeds meer 'categorie 1-evenementen bij, maar wordt 'Handhaving' niet uitgebreid, waardoor het gevaar ontstaat dat deze categorie de richting op (kan) gaan naar 2a [8]

We stellen daarom voor dat het college nadrukkelijker rekening houdt met de grenzen die de historische stad stelt aan evenementen en we bepleiten aanpassing van de geluidsnormen (zie uitwerking in par.2).

Maar nogmaals: de balans tussen levendigheid en leefbaarheid is zoek. Men beseft te weinig dat 't niet gaat om dat ene feestje, maar om de stapeling van al die feestjes. Bovendien gaat het daarbij niet alleen om hinder van decibellen. We zijn het zeer eens met stelling in de nota dat er méér gewoond moet worden in de stad en dat het leefmilieu er dus aantrekkelijk moet zijn[9] . Dat betekent

---

[1] Zie het advies van de Leidse milieuraad van september 2013.
[2] Op pag. 15 van de nota.
[3] Op pag. 9
[4] In een enquête t.b.v. de "Uitgangspuntennotitie Binnenstad Leiden 2020-2024' (in bijlage 1) worden weer andere cijfers genoemd: Zo blijkt o.a. dat bewoners van de binnenstad evenementen 't vaakst noemen als wordt gevraagd naar bronnen van overlast.
[5] Zie Evaluatienota en Veiligheidsmonitor pag. 4.
[6] Dus niet alleen in kader van Veiligheidsmonitor en met een preciezere vraagstelling dan voor de stadsenquête wordt voorgesteld. Zie bijlage 3 van de nota.
[7] Zie PAL: Commentaar op de woonvisie, augustus 2019; zie ook Leidsch Dagblad.
[8] Zoals enkele jaren geleden de Kinderpicknick in het Van der Werfpark
[9] Zie pag. 9

dat een (binnen-)stad ook stillere, rustiger plekken dient te hebben. Ze vallen te ontdekken in iedere Europese stad van enig niveau. Dat zou ook de ambitie van Leiden moeten zijn!
We pleiten er daarom voor om in de Omgevingsvisie (of voorlopig in de APV) vast te leggen dat in parken en andere relatief stillere plekken in de stad alleen onversterkte muziek is toegestaan, tenzij daarvoor ontheffing wordt verleend. [10]

1.2. Kwaliteitsomslag?

De gemeente stelt zich voor om te fungeren als aanjager van evenementen die passen bij het profiel van de stad. Daarvan worden enkele voorbeelden genoemd waar we ons goed in kunnen vinden. Maar als gekeken wordt naar het soort evenementen dat de eerstkomende jaren in de binnenstad zal plaatsvinden, dan overheersen de volksfeesten.
Bovendien vragen we ons af wat het college bedoelt met het stimuleren van evenementen "die de lagere-inkomensgroepen en nieuwe Leidenaren aanspreken"[11]?

1.3. Wat is de werkingsduur van het beleid en hoe wordt dat vertaald in omgevingsplannen?

Het college kiest ervoor om geen eindtijd te noemen van het voorgenomen beleid, omdat het evenementenbeleid in de Omgevingsvisie zal worden opgenomen. Wel worden tussentijdse evaluaties e.d. aangekondigd. Maar dat biedt onvoldoende duidelijkheid voor burgers en andere betrokkenen.

Het 'vertalen' van alle relevante bepalingen m.b.t. de evenementen in de (integrale) omgevingsplannen zal voor de vele betrokkenen een ingewikkelde operatie zal zijn[12].
Daarom pleiten we dat hiervoor een plan van aanpak wordt gemaakt. Zodoende ontstaat de nodige duidelijkheid voor de burgers en voor andere betrokkenen. We komen hierop terug in de paragraaf 3.3 over de locatieprofielen.

2. Gemiste kansen: beperking geluidsoverlast ook nu zeer goed mogelijk

2.1. Nu aanpassen van geluidsnormen

Tot onze grote teleurstelling stelt het college zonder enige toelichting dat de huidige geluidsnormen gehandhaafd blijven. Een gemiste kans, want de adviezen van de Omgevingsdienst [13] kunnen zonder enig probleem direct worden opgevolgd[14]. Het gaat met name om de voorstellen voor het invoeren van een 'basnorm' voor 'categorie 1'en voor het verlagen van die norm voor andere categorieën. Waarom worden die niet opgevolgd?

Wellicht ten overvloede lichten wij dit punt toe: In het geluid dat van ver komt overheersen de lage tonen; of preciezer: daar zijn de hoge tonen uit verdwenen. Je kunt meestal niet meer zeggen welke

---

[10] De Leidse milieuraad pleitte hiervoor in haar advies van 4 september 2013 (aanbeveling 3). De wijkverenigingen van het stadsdeel midden deden dat ook.
[11] Leids Nieuwsblad, 22 augustus 2019
[12] Zie het advies van de Omgevingsdienst, pag. 5
[13] Zie pag. 10
[14] Ook vragen we ons af wat het college heeft gedaan met het in maart 2019 aangeboden advies van de wijkverenigingen in de binnenstad 'Geluidbeleid evenementen Leiden' van maart 2019.

melodie op het festival van drie km verderop ten gehore wordt gebracht. Je ergert je eraan, ook omdat je niet om deze 'horizonvervuiling' hebt gevraagd.[15]

We bevelen dus aan de basnormen in te voeren voor categorie 1 en voor de andere categorieën de normen voor de bassen te verlagen. Voorts stellen we voor om wat het beleid en normering betreft een onderscheid te maken in evenementen die primair op muziekbeleving zijn gericht en op evenementen waarbij de muziek meer als ondersteuning van de sfeer is bedoeld. Onderdeel van dat beleid zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat dancefestivals uitsluitend in een hal mogen plaatsvinden.

2.2. Terugdringen van massaliteit

Wij achten het bizar dat de zgn. historische volksfeesten, Leids Ontzet, de Lakenfeesten en Koningsnacht/dag de categorie 3-status hebben behouden[16]. Volgens het college is dat vanwege het "breed geaccepteerde karakter van deze feesten", terwijl voor alle andere volksfeesten, zoals de Peurbakkentocht de norm is verlegd naar categorie 2b. Natuurlijk hebben ook wij gevoel voor Leidse tradities, maar volgens ons moeten daaraan ook grenzen worden gesteld in het besef dat anderen ernstig hinder ervaren.[17]

We beseffen dat er een relatie bestaat tussen het gewenste geluidsvolume en de massaliteit. Door intensivering van het crowd management en van de voorbereiding daarvan wordt voorkomen dat bepaalde locaties te vol stromen.[18]. Maar moet het beleid niet gericht zijn op het voorkomen van een te grote druk op de stad als geheel? Op een gegeven moment zou de stad om bijvoorbeeld redenen van veiligheid best op slot kunnen worden gedaan. Op stations, bij invalswegen etc. via borden, matrixen en wat al niet, de waarschuwende mededeling: "De stad is vol. Goed reis terug"[19]

We bevelen dus aan om de massaliteit en het geluid tegelijkertijd aan te pakken. D.w.z. meer energie te steken in het voorkomen van de massaliteit van de volksfeesten en het verleggen van de geluidsgrens naar categorie 2b.

2.3. Waarom wordt geen gebruik gemaakt van voortschrijdend inzicht en ruimte geboden voor experimenten?

Onnodige en vermijdbare geluidsemissie zou moeten worden voorkomen. In de milieuwetgeving is het uitgangspunt dat de best beschikbare technieken worden toegepast ter voorkoming of beperking van hinder voor de omgeving. Dat is nu bekend als 'Best beschikbare technieken' (BBT). Zo'n lijst is door de gemeente Amsterdam in samenwerking met de branche opgesteld.[20]

We bevelen aan om de BBT-technieken nu verplicht te stellen en te beginnen met het invoeren van eenvoudig toe te passen maatregelen zoals een optimale podiumopstelling en het 'affilteren' van

---

[15] Dat deed zich bijv. voor tijdens een optreden van 'Fuse' en een operazangeres in het Openluchttheater Leidse Hout in 2015; en tijdens een recent korenfestival in dat theater. Vanuit het universitair sportcentrum resp. het UVS-terrein bonkten de hele avond monotone basgeluiden.

[16] Zie pag. 13.

[17] Een categorie 3-evenement is een marteling voor omwonenden. Zeker als men zich realiseert wat het effect is van 'afterparties'. Voor veel inwoners is de vlucht uit de stad dan ook een oude traditie. Maar ook veel restaurants moeten noodgedwongen sluiten vanwege de overlast van feestenden.

[18] Zoals op pag. 16 van de nota is aangekondigd. Zie ook het door ESI opgestelde rapport 'Beheersbare drukte' (tijdens Leids Ontzet), april 2019.

[19] Zie bijv. de pogingen van Haarlem om de toeristenstroom in te perken; https://nos.nl/l/2299420

[20] Zie advies van de Omgevingsdienst, pag. 20. Zie ook Wijkverenigingen binnenstad: 'Geluidbeleid Evenementen Leiden', maart 2019.

bastonen (zoals al door Werfpop gebeurt). Waarom wordt het advies van de Omgevingsdienst t.a.v. 'tijdslots' voor dicht bij elkaar staande podia niet opgevolgd? En waarom wordt niet geëxperimenteerd met het rouleren van standplaatsen van evenementen voor jaarlijks terugkerende evenementen?

3. Locatieprofielen en maximaal toegestane evenementen

3.1. Herijking van locatieprofielen en gezamenlijk ontwikkeling van een programma

Het college kondigt een strategische analyse en herijking van de evenementlocaties aan en zij wil met betrokken partijen uit de stad een samenwerkingsvorm voor regie en programmering van evenementen in de stad ontwikkelen.[21] Dat geeft de noodzakelijke duidelijkheid voor zowel de bewoners als voor de organisatoren van en deelnemers aan de evenementen. [22]

Wij vragen nadrukkelijk dat ook de wijkverenigingen daarbij een rol krijgen. Het tot nog toe gevoerde overleg over evenementen stellen wij zeer op prijs, maar we krijgen de laatste tijd de sterke indruk dat we slechts mogen meepraten over details.[23]

3.2. Maximaal acceptabel aantal en soorten van evenementen

Voorlopig zullen we het moeten doen met de thans voorliggende profielen[24] en met het overzicht van toegestane evenementen op de verschillende locaties.[25]In het algemeen valt ons op dat in de overzichten het aantal en de aard van de toegestane evenementen nauwelijks wordt onderbouwd. We hebben begrip voor ontstane tradities, maar daaraan kunnen ons inziens geen eeuwigdurende rechten worden ontleend.

We bevelen aan om in afwachting van de uitkomsten van de herijking van de locatieprofielen in onze wijk per locatie en per jaar in principe niet meer dan twee categorie 2a-evenementen toe te staan, naast de 'historische volksfeesten' en enkele categorie1-evenementen. Ook pleiten we voor grenzen aan het afgeven van tijdelijke omgevingsvergunningen.
Daarbij plaatsen we voor enkele locaties de volgende kanttekeningen:

- Plein aan de Garenmarkt
  - 2 x categorie 2a (Taptoe, Minikoraal[26] tot 23:00 uur) en 3x categorie 1
  - Dus beslist geen categorie 2b evenementen in deze woonomgeving; en start en finish van de Marathon hoeft toch niet de hele binnenstad te ontwrichten en past beter op een sportterrein; of een van de brede randwegen zoals enkele jaren geleden?
- Van der Werfpark
  - Voor dit park is geen locatieprofiel opgesteld en het is dus gelukkig geen evenementenlocatie meer. Blijkbaar maakt het college gebruik van het voornemen om toch evenementen op die plek toe staan. Wij achten 4 x categorie 1-evenementen met

[21] Op pag. 19 e.v.
[22] Zie bijv. het interview met Trudy Kwik in de Hart van de Stadkrant van september 2019, pag. 5.
[23] Zoals bij de bespreking van het rapport van ESI over beheersbare drukte.
[24] Zoals opgesomd in 'Evenementen locaties', versie 2019.
[25] In bijlage 1 en 2 van de nota, op pag. 26 e.v.
[26] DE PAL werkgroep Garenmarkt-heeft samen met de gemeente hebben in nauw overleg met 3 OctoberVereeniging het ontwerp van het plein zo aangepast dat de Taptoe en het Minikoraal passen op het plein.

uitsluitend onversterkte muziek en 3x categorie 1 met mogelijk versterkte muziek (tot 20:00 uur) acceptabel.

- Botermarkt
  - We zien niet in waarom de Kerstmarkt nog langer moet gaan duren.
  - We achten "Woodstock op het water' een aantasting van de sublieme sfeer op de zaterdagmarkt.
- Pieterskerkplein/ 't Gerecht
  - Deze pleinen zijn onzes inziens niet geschikt voor categorie 2a en al helemaal niet voor categorie 2b-festijnen. Wel voor 'categorie 1'; soms versterkt en soms onversterkt.
  - Het plein achten wij ongeschikt voor kleine foodtruckfestivals. Doordat aan alle kanten gevels dicht op het plein staan en door de bomen blijven de bak- en braadluchten lang hangen. Bovendien ervaren de horecaondernemers uit de wijk alleen maar overlast van fietsen en toiletbezoekers.
  - Wat ons betreft zou het dit jaar gestarte Rembrandtfestival niet jaarlijks, maar bijv. om de drie of vijf jaar kunnen plaatsvinden. Maar dan wel zonder de ambitie om steeds groter, mooier, luidruchtiger te worden. De afsluiting van een hele wijk als evenemententerrein[27] achten we ontoelaatbaar, alleen al uit het oogpunt van veiligheid.
  - Bovendien dient men te beseffen dat het Pieterskerkplein last heeft van evenementen die de 'entree' van de Pieterskerk uitbreiden tot ver over de helft van het plein, zoals het symposium van de Veerstichting, het Whiskeyfestival en het 3 October-gala. Die dus eigenlijk extra evenementen vormen. [28]

3.3. Evenementenbeleid in omgevingsplannen

De aangekondigde 'vertaling' van het evenementenbeleid in de Omgevingsvisie betekent dat alle ruimtelijke bepalingen t.a.v. evenementen in de visie en de omgevingsplannen zullen moeten worden opgenomen. Maar het betekent ook dat in die plannen alle bepalingen dienen te worden vastgelegd ter bescherming van omwonenden en bezoekers; zoals geluidnormen, het aantal evenementen en de locatie van het podium. Het zal dus moeten gaan om een integrale herijking van de locatieprofielen e.d.

We onderschrijven dus nadrukkelijk de pleidooien van de Omgevingsdienst[29] en van de gezamenlijke binnenstadswijken voor zo'n herijking. We bevelen de vele waardevolle suggesties uit het rapport van de binnenstadswijken over het geluidsbeleid [30] van harte aan.

4. Onderbouwing, service, handhaving en monitoring

4.1. Goed voor de stad?

In de concept-nota staat: "Evenementen trekken juist bezoekers aan, zorgen ervoor dat mensen de stad langer bezoeken en zorgen voor meer bestedingen, levendigheid voor bewoners én bezoekers,

---

[27] Met de bijbehorende borden 'U betreedt een evenemententerrein'.

[28] Ook hiervoor komen de vrachtwagens 's ochtends vroeg opbouwen en het zorgt voor een enorme toeloop van bezoekers/fietsen/auto's in de wijk. Nog los van de vrachtwagens die de Pieterskerk bevoorraden met stoelen, tribunes etc. Meerdere keren per week manoeuvreren die kolossen van meer dan 20 m. door de wijk en bezetten het plein.

[29] Zie advies Omgevingsdienst, pag. 5.

[30] Zie Wijkverenigingen Binnenstad: 'Geluidbeleid evenementen Leiden' maart 2019, pag. 17.

en zijn ook belangrijk in het aantrekken van studenten en bedrijven. Evenementen stimuleren ontmoetingen en verbinding tussen bewoners". En het Centrummanagement stelt voortdurend (o.a. tijdens de congressen 'Bruisend Leiden') dat 't goed is voor de stad als zoveel mogelijk mensen naar de stad komen. Volgens enquêtes van het Centrummanagement is een evenement succesvol als de deelnemers daaraan dat vinden. Naar de mening van de omwonenden wordt niet gevraagd.
Van de bewering dat ook de bewonersorganisaties positief waren over de (inmiddels opgeheven) organisatie 'Leiden Festivals', is ons niets bekend[31].

Een onderbouwing van al dit soort meningen is nergens te vinden en de uitspraken zijn veel te algemeen gesteld. De genuanceerde toon uit de Evaluatienota wordt node gemist in de nota van het college. Ongetwijfeld zijn er evenementen die goed zijn voor de stad als geheel maar wellicht zijn er veel meer evenementen waaraan alleen een deel van de horeca iets extra's verdient. Nog afgezien van de concurrentie die bepaalde evenementen de plaatselijke middenstand aandoen. Gaat 't bovendien om duurzame investeringen of om investeringen in nog meer terrassen e.d.? We betwijfelen zeer dat de vestigingsplaatskeuze van bedrijven en studenten door evenementen wordt beïnvloed.

We bevelen gedegen onderzoeken omtrent de evenementen aan.
Op de eerste plaats pleiten we voor een onafhankelijke analyse van de economisch effecten van evenementen. Het aangekondigde onderzoek naar de duur van evenementen en de kosten van organisatoren achten wij overigens geen taak van de overheid. Daarvoor in de plaats bepleiten wij een onderzoek naar de kosten (van de onderscheiden evenementen) voor de gemeente.

Op de tweede plaats pleiten we voor een (reeds in par. 1.1. genoemd) onderzoek naar de perceptie van (de soorten van) evenementen door inwoners, bedrijven en instellingen.

4.2. Service, handhaving en monitoring

Betere dienstverlening aan organisatoren en informatievoorziening is prima. Betere informatie en overleg levert minder stress op. Want de ervaring van hinder wordt sterk beïnvloed door het 'intrusieve' karakter van blootstelling aan ongewenst geluid (*"You impose me"*). Het levert veel stress op, ook als het niet eens om veel decibellen gaat. Ook de aangekondigde verbetering van informatie over de toegestane evenementen en van de klachtafhandeling juichen we zeer toe. Helaas bestaat nu nog vaak een 'papieren werkelijkheid'.

Onze laatste aanbeveling betreft het opzetten van een systeem van permanente geluidsmeting (ook van lagere categorie-evenementen). In geluidmeting zijn de laatste jaren grote vorderingen gemaakt. Continu meten van geluid is betaalbaar en kan gemakkelijk worden ingezet bij het opsporen van overtredingen (verschillende geluidsbronnen).

Bestuur PAL Leiden, september 2019

Postadres: Levendaal 6-B 2311 JL Leiden | IBAN: NL47INGB0003664416 | info@palleiden.nl | **www.palleiden.nl**
Kamer van Koophandel: 40445179

[31] Evaluatienota pag. 14.